

Avveckling av Lekebergs hunddagis

Ärendebeskrivning

Lekeberg hunddagis öppnade i oktober 2012 som en daglig verksamhet inom LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Deltagarna erbjuds att finnas med i ett socialt sammanhang och får en meningsfull sysselsättning. Varje deltagare har individuella mål med denna placering på hunddagis utifrån sina förutsättningar. Arbetet utgår från individuella genomförandeplaner som följs upp regelbundet.

Lekebergs hunddagis är en populär verksamhet för personer inom andra områden som exempel socialpsykiatri, arbetsmarknadsenheten, missbruksrehabiliteringen, praktikplatser, ungdomspraktik, språkpraktikanter m.m. Ansvar för Lekebergs hunddagis delas sedan 2018 mellan Jennifer Norgren och Annica Green.

Kommunen har för avsikt att avveckla hunddagiset och medverka till att de som idag arbetar på Lekebergs hunddagis får möjlighet att driva verksamheten vidare i egen regi. Kommunen kommer fortsatt ha behov av platser inom daglig verksamhet och kommer därför att behöva upphandla platser.

1 Bakgrund

I kommunens MER-plan finns fullmäktigemålet "Lekebergs kommun erbjuder goda förutsättningar för företagande, socialt företagande och företagsetableringar". Kommunen har ett samarbete med Coompanion som bland annat verkar för att fler sociala företag utvecklas. Coompanion har genomfört en etableringsanalys av verksamheten vid Lekebergs hunddagis som visar att verksamheten lämpar sig väl att drivas i form av ett socialt företag. Idag finns inget socialt företag registrerat i Lekebergs kommun.

Under 2020 har ett arbete pågått för att undersöka möjligheterna att avveckla verksamheten och låta någon driva verksamheten vidare som ett socialt företag. I arbetet har en omvärldsspaning genomförts för att se hur andra kommuner har gjort vid avveckling av kommunal verksamhet och hur de jobbar med sociala företag. Analysen visar att följande steg har följts:

1. Beslut om nedläggning av den kommunala verksamheten.
2. Efter beslut förbereder berörd nämnd eller styrelse nedläggningen av den kommunala verksamheten.
3. Huvudprincipen är att utföraren köper de inventarier och det material som finns i verksamheten. Försäljningen genomförs på affärsmässiga grunder, efter att värdering har gjorts i samråd med kommunens ekonomiavdelning.

4. Förvaltningen genomför sedan en upphandling av LSS-platser som avses i det här fallet.

5. För det mesta hyr eller övertar utföraren eventuella verksamhetslokaler av kommunen.

6. När det gäller LSS-verksamhet krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Tillstånd hos IVO söks i god tid då tillståndsprövningen tar tid.

1.1 Definition av ett socialt företag

Regeringen antog en strategi för socialt företagande 2018. I strategin står att läsa att socialt företagande definitionsmässigt är svår att avgränsa från annat företagande, men att sociala företag uppvisar ett antal kännetecken som särskiljer dem från andra företag. Dessa kännetecken är:

- Det är företag, oberoende av associationsform, där den affärsmässiga verksamheten är ett medel för att uppnå ett eller flera specifika samhällsnyttiga mål, exempelvis minska utanförskap, förbättra klimatet och miljön eller bidra till en tryggare livsmiljö.
- Företagets resultat mäts i relation till uppfyllelsen av de samhällsnyttiga mål som angetts som dess syfte att uppnå.
- Företagets ekonomiska överskott återinvesteras huvudsakligen i verksamheten, alternativt investeras i ett nytt samhällsnyttigt projekt, istället för att primärt tas ut som vinst genom avkastning till ägarna.

Sociala företag kan vara organiserade som ekonomisk förening, aktiebolag, ideell förening eller stiftelse. Vid val av aktiebolag som företagsform behöver det vara ett aktiebolag med begränsad vinstutdelning för att kunna leva upp till kravet som finns på sociala företag att återinvestera i verksamheten.

2 Analys

2.1 Ekonomiska förutsättningar

Lekebergs hunddagis har aldrig varit självfinansierat och saknar förutsättningar för att bli det i nuvarande form. Budgeten för 2020 var 1 006 tkr och utfallet 1 128 tkr alltså ett underskott på 122 tkr (12 %) som beror på att verksamheten har en hel del frånvaro bland personalen främst i form av VAB. Det genererar ett större vikariebehov än vad som finns i budgeten.

Underskott finns även på intäktsidan, trots att det har skett en prishöjning, eftersom de haft färre hundar inskrivna. Detta behöver analyseras mer vad det beror på, troligtvis har pandemin spela en viss roll för uteblivet resultat. Budgeten för förbrukningsmaterial och inventarier är i det lägsta laget och skulle behöva ökas. Om inte, riskerar verksamheten att inte hålla en god nivå på den utrustning som används. Följden blir att mer pengar behöver omfördelas till hunddagiset för att få en budget i balans, oavsett om det fortsätter i kommunal regi, eller om verksamheten drivs vidare som ett företag.

Om verksamheten ombildas till företag ger det möjligheter för verksamheten att stå på fler ben än bara LSS-platser och på så sätt kan företaget generera intäkter från

annan verksamhet inom företaget, något som inte är möjligt inom den kommunala verksamheten.

2.2 Verksamheten vid Lekebergs hunddagis

Det som gör Lekebergs hunddagis unikt och skiljer sig från vanliga hunddagis är att det är en LSS-verksamhet som följer LSS-lagens intentioner. Handledarna som arbetar där har både den utbildning som de allmänna råden från Socialstyrelsen säger och hunddagisföreståndarutbildning vilket Jordbruksverket kräver. Kontakt med hundar är dokumenterat bra för deltagarna, hundarna ger tröst och skapar en lugn och tillitsfull miljö som ger möjlighet att reglera känslor och motverkar stress. En plats på hunddagis är också enligt LSS-lagens intentioner en bra plats för stegförflyttning för deltagarna. Det är i denna verksamhet extra noga med vilka hundar som tas emot då de ska passa deltagarna. Handledarna gör den bedömningen när de träffar en ny hund för inskolning.

I Socialstyrelsens allmänna råd om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt socialtjänstlagen, SOL och LSS till personer med funktionsnedsättning, framgår, att den som ska arbeta inom området ska ha utbildning på lägst gymnasienivå, vård- och omsorgsprogrammet eller barn- och fritidsprogrammet.

Vidare krävs det tillstånd från IVO för att bedriva verksamhet enligt LSS.

2.3 Behov och efterfrågan av sysselsättningsplatser

Kommunen kommer fortsatt ha ett behov av platser för daglig verksamhet, men även inom annan kommunal verksamhet finns behov, till exempel NIA, IFO och skolan. Daglig verksamhet har med stor sannolikhet behov av 5-6 platser, och för övrig verksamhet kan behovet röra sig om ytterligare 2-3 platser.

I och med avveckling av verksamheten vid Lekebergs hunddagis behöver en upphandling av LSS-platser genomföras eftersom det är en biståndsbedömd verksamhet. I anbudsförandet anges de kriterier som ställs på leverantören. Vid utvärdering av anbuderna är det den leverantör som bäst möter kriterierna som får uppdraget.

2.4 Kommunalrättsliga aspekter i samband med överlåtelse

Generellt sett finns det inga rättsliga problem med att en kommun drar sig tillbaka och låter verksamhet bedrivas genom privata initiativ. Dock finns det ett antal principer som vuxit fram genom rättspraxis som blir aktuella vid överlåtelsen av verksamheten. De är:

- Förbudet mot understöd till enskild
- Likställighetsprincipen
- Förbudet mot understöd till enskilda företag
- Kravet i åttonde kapitlet kommunallagen att en kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Förbudet mot understöd till enskild har vuxit fram genom rättspraxis och innebär att en kommun inte får ge bort eller försälja egendom, ideella rättigheter, med mera, under marknadsvärdet. Det innebär att det inte får ske en förmögenhetsöverföring från kommunen till en enskild. Däremot kan understöd lämnas om det finns stöd i lag, till exempel försörjningsstöd.

Likställighetsprincipen innebär ett krav på likabehandling av kommunmedlemmar, dock är särbehandling tillåten om det finns sakliga skäl till det. Om sakliga skäl anförs måste kommunen kunna motivera särbehandlingen på sakliga och objektiva grunder. Om det finns ett nyttjandekollektiv att ta hänsyn till då ska likställighetsprincipen tillämpas, om inte, ska kommunens ekonomiska intressen beaktas.

En kommun kan stötta det lokala näringslivet i generella termer. Stödet ska då rikta sig till hela det lokala näringslivet eller en större grupp. Individuellt riktats stöd är i princip inte tillåtet. Individuellt stöd kan lämnas om det finns synnerliga skäl som att upprätthålla eller skapa ett slags minimistandard på service i kommunen. Försäljning under marknadsvärdet är att betrakta som stöd till enskilt företag.

För fast och lös egendom som kommunen äger gäller enligt kommunallagen inte självkostnadsprincipen utan ett principiellt krav på marknadsmässig prissättning utifrån kravet på god ekonomisk hushållning. Detsamma gäller för immaterialrättsliga värden som skapats av en kommun. När en kommun avyttrar en del av den kommunala egendomen är kommunen skyldig att agera så att förmögenheten är intakt, eller så intakt som möjligt. Av det följer att en kommun måste söka uppnå marknadspris vid försäljningar av fast och lös egendom.

2.5 Lokalfrågan

Lekebergs kommun hyr idag nuvarande lokal för hunddagiset av Västernärkes fastigheter. Avtalet löper ut vid årsskiftet och ska sägas upp nio månader i förväg för att inte förlängas i ytterligare tre år. Det innebär att uppsägningen måste ske senast den 31 mars. Kommunen har sagt upp lokalen, men har meddelat fastighetsägaren att det eventuellt kan vara aktuellt med en förlängning i fall den nya entreprenören inte hittar någon lämplig lokal för sin verksamhet. Hyreskontraktet kan förlängas till den 30 juni 2022.

3 Slutsats

Lekebergs hunddagis är en uppskattad verksamhet och har visat goda effekter på deltagarna. Det är också en verksamhet som lämpar sig väl att bedriva som ett socialt företag, vilket etableringsanalysen som Coompanion gjort visar. Kommunen har ett mål om att det ska finnas sociala företag inom Lekebergs kommun som kan verka inom samhällsviktiga områden som ett komplement till kommunal verksamhet. Samtidigt skapas möjligheter till att bredda näringslivet i kommunen. Genom att avveckla verksamheten ges möjlighet för den som har rätt bakgrund och förutsättningar att skapa ett socialt företag där deltagare inom LSS kan erbjudas sysselsättning.

För kommunen innebär det att LSS-platser kommer att behöva upphandlas, vilket också ger kommunen en möjlighet att upphandla ett utbud av LSS-platser utifrån deltagarnas behov. Det skapar även möjlighet att erbjuda en större bredd av platser om det finns behov för det. Upphandlingen måste ske enligt det regelverk som finns och i transparens. Kommunen kan alltså inte garantera ett visst företag som leverantör, utan upphandling sker i konkurrens utifrån uppställda kriterier i anbudet. Socialförvaltningens rekommendation utifrån tjänsteskrivelsen är att verksamheten vid Lekebergs hunddagis avvecklas och att verksamheten ska vara helt avvecklad senast den 1 juli 2022. Det ger möjlighet för verksamheten att avslutas på ett bra sätt

samtidigt som ett upphandlingsunderlag kan tas fram av förvaltningen under tiden som avvecklingen sker.

Förslag till beslut

Socialnämnden

1. beslutar att avveckla Lekebergs hunddagis.
2. beslutar att verksamheten vid Lekebergs hunddagis ska vara helt avvecklad senast den 1 juli 2022.

LEKEBERGS KOMMUN

Ann-Mari Gustafsson
Förvaltningschef

Ulrika Henrikson
Handläggare

ARBETSMATERIAL